

В. В. Нонік, проректор з науково-педагогічної роботи, юридичних та соціальних питань Житомирського державного технологічного університету

БАЗОВІ МЕТОДОЛОГІЧНІ СКЛАДНИКИ ФОРМУВАННЯ ТА РЕАЛІЗАЦІЇ АНТИКОРУПЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ В УКРАЇНІ

У представленій статті досліджено методологічні складники формування та реалізації антикорупційної політики; висвітлено систему міжнародно-правових актів, які спрямовані на врегулювання відносин у досліджуваній сфері; окреслено пріоритетні напрями модернізації державної антикорупційної політики.

Ключові слова: корупція, антикорупційна стратегія та політика, ефективність антикорупційної політики, антикорупційне законодавство.

V. V. Nonik. Basic methodological composition formation and implementation of anti-corruption policy in Ukraine

It is determined that corruption in modern Ukraine has become one of the main threats to national security and democratic development of the state. The negative influence of this phenomenon on all aspects of the political and socio-economic development of the society and the state as a whole has a complex nature. According the Ukraine's direction to EU and in order to fulfill the obligations assumed by Ukraine before the Council of Europe, an urgent need to build an effective mechanism for preventing and counteraction to corruption exists. It was stated that anticorruption policy is in the development and implementation of comprehensive and consistent measures of the state and society in order to eliminate the causes and conditions which generate and nourish corruption in various spheres of life. It should become an integral part of the basic strategy of development of the state, deployed in various directions and priorities: political, socio-economic, legal, civil, socio-cultural directions.

The basic goals of anticorruption policy in Ukraine should become a reducing of the corruption's level and ensuring protection of rights and legitimate interests of citizens, society and the state from the threats associated with corruption through the implementation of the anti-corruption mechanisms and related tasks.

According the destructive overall impact of corruption on the national economy and its properties to expand without constant counteraction there is a need to emphasize the anticorruption function of the state. Effective implementation of the anticorruption function of the state involves the comprehensive implementation of legislative measures, organizational and political measures, socio-economic, measures which are directed to establishing interaction with civil society structures and international cooperation, preventive measures, and such measures which are directed on prevention of corruptive actions of the officials and improvement of the culture of the government relations in Ukrainian society.

It is determined that Ukraine in its way to world's integration due to ratification of the international acts, adoption of a package of anticorruption laws and carrying out the institutional changes in some authorities has partly formed a basis for the implementation of an effective tools focused on: the struggle with an inefficient bureaucratic state system; identification of the corruption risks that may arise in the public servants' activities; and elimination of the conditions and causes of these risks and elimination of the corruption factors and etc.

The analysis of the world experience in preventing and counteraction of corruption has proved that the effectiveness of any anticorruption policy primarily depends on the systematic, validity and transparency of the basic postulates. In Ukraine, these basic principles, unfortunately, do not work. It is necessary to implement a complex of modernization of public management measures together with the coordinated activity of public authorities, aimed at realizing the tasks of state anti-corruption policy and adherence to the basic principles that ensure the effectiveness of anti-corruption policy.

Key words: corruption, anti-corruption strategy and policy, effectiveness of anti-corruption policy, anti-corruption legislation.

© **В. В. Нонік**, 2019

Вступ. У сучасній Україні корупція перетворилася на одну з головних загроз національній безпеці та демократичному розвитку держави. Негативний вплив цього явища на всі аспекти політичного і соціально-економічного розвитку суспільства і держави має комплексний характер. Як свідчать дані глобальної антикорупційної організації Transparency International, у світовому Індексі сприйняття корупції (CPI) за 2016 рік Україна отримала 29 балів зі 100 можливих. Це на 2 бали більше, ніж минулого року, але недостатньо для країни, влада якої назвала боротьбу з корупцією головним пріоритетом. Покращенню нашої позиції у світовому рейтингу сприяло просування антикорупційної реформи, проте відсутність дієвої судової системи та фактична безкарність корупціонерів не дає Україні зробити потужний ривок уперед і подолати 30-бальний бар'єр, що зветься «ганьбою для нації». У всесвітньому рейтингу CPI Україна посідає 131 місце зі 176 країн. Цю сходинку із показником 29 балів разом з нами розділили Казахстан, Росія, Непал та Іран [15].

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання впровадження антикорупційної реформи та реалізації антикорупційної політики в Україні досить тривалий час перебувають у центрі уваги вітчизняних науковців. Зокрема, у своїх роботах цьому питанню приділяли увагу такі дослідники, як Б. Балувєв, О. Береза, М. Братковський, О. Бусол, В. Гурковський, С. Дрьомов, В. Журавський, Ю. Кальниш, Г. Клеменчич, Д. Клименко, І. Климова, С. Кравченко, М. Мельник, М. Михальченко, О. Михальченко, А. Михненко, А. Мудров, Є. Невмержицький, Т. Попченко, О. Прохоренко, Б. Розвадовський, О. Руснак, С. Серьогін, В. Соловійов, А. Тіньков, М. Флейчук, М. Фоміна, М. Хавронюк та інші. Серед західних авторів, які займалися вивченням явища корупції, варто відзначити Т. Агафонову, В. Андріанову, В. Калініну, Н. Моро, К. Норкіна, Дж. Поупа, С. Роуз-Аккерман, Д. Фріша, Д. Тагарєва, В. Танзі, Р. Телло та інших. Але, незважаючи на значний науковий інтерес до окресленої проблеми, на жаль, досить тривалий час наша держава залишається однією з найбільш корумпованих держав світу, що зумовлено насамперед малоефективним поступом на шляху руйнування корупційних схем, які стали невіддільним атрибутом владних інституцій.

Метою статті є окреслення методологічних складників формування та реалізації антикорупційної політики та визначення пріоритетних напрямів модернізації державної антикорупційної політики.

Виклад основного матеріалу. Нещодавно прийняті антикорупційні закони заклали фундамент і показали світові наміри України рухатися у бік реформ. Але обраний вектор – це не лише рішучі заклики з високих трибун. Це цілком практичні кроки на виконання нових антикорупційних законів, як-то: прозорий підбір персоналу нових антикорупційних органів, покарання всіх причетних до корупційних схем, невтручання в роботу борців з корупцією тощо. Саме цього не вистачає Україні аби піднятися у рейтингах Індексу сприйняття корупції [13].

Запобігання та протидія корупції залишається однією з найгостріших проблем сучасного етапу українського державотворення. Зважаючи на курс України до ЄС, а також із метою виконання взятих Україною зобов'язань перед Радою Європи існує нагальна потреба побудови дієвого механізму запобігання та протидії корупції. Зменшення рівня корупції до безпечного в Україні можливе лише за умови вивчення та втілення в життя зарубіжного досвіду боротьби з цим українським негативним соціальним явищем, передусім політичних, правових та організаційних механізмів подолання корупції, що успішно діють в інших країнах, залучення іноземних фахівців та міжнародних спеціалізованих установ по процесу розбудови антикорупційної інфраструктури.

Так, Transparency International Україна виступила із низкою пропозицій щодо Реалізації антикорупційної політики та втілення антикорупційної стратегії, яка передбачає залучення іноземних спеціалістів для створення ефективної системи антикорупційного правосуддя,

Механізми державного управління

проведення аудиту контрактів і держзакупівель в секторі безпеки та оборони, реалізації комплексу заходів щодо забезпечення виконання взятих Україною міжнародних зобов'язань.

Антикорупційна політика полягає в розробці та здійсненні різнобічних і послідовних заходів держави і суспільства по усуненню (мінімізації) причин і умов, що породжують і живлять корупцію в різних сферах життєдіяльності. Вона має стати невіддільною частиною базової стратегії розвитку держави, розгорнутої в різних напрямках та пріоритетах: державно-політичному, соціально-економічному, державно-правовому, суспільно-громадянському, соціокультурному.

Відповідно, базовими цілями антикорупційної політики в Україні має стати зниження рівня корупції та забезпечення захисту прав і законних інтересів громадян, суспільства і держави від загроз, пов'язаних із корупцією, шляхом реалізації антикорупційних механізмів і відповідних завдань.

До ключових завдань Антикорупційної політики держави слід віднести такі:

- попередження корупційних правопорушень;
- створення правового механізму, який перешкоджає підкупу осіб, які мають публічний статус;
- забезпечення відповідальності за корупційні правопорушення в усіх випадках, прямо передбачених нормативними правовими актами;
- відшкодування шкоди, заподіяної корупційними правопорушеннями;
- моніторинг корупційних факторів та ефективності заходів антикорупційної політики;
- формування антикорупційної суспільної свідомості;
- сприяння реалізації прав громадян і організацій на доступ до інформації про факти корупції і корупційні фактори, а також на їх вільне висвітлення в засобах масової інформації;
- створення стимулів до заміщення державних посад, посад державної і муніципальної служб непідкупними особами [9, с. 242].

З огляду на деструктивний всеохоплюючий вплив корупції на національну економіку та її властивості розширюватися без постійної протидії виникає необхідність виділення антикорупційної функції держави. Таким чином, йдеться як про створення механізмів, що дозволяють зменшити масштаби корупції в короткостроковому плані, так і про розробку і проведення антикорупційної політики як постійно діючої органічної функції держави. При цьому ефективність даної функції значною мірою буде залежати від того, наскільки активно в її реалізації візьмуть участь структури громадянського суспільства.

Таким чином, ефективне виконання антикорупційної функції держави передбачає комплексне впровадження законодавчих, організаційно-політичних та соціально-економічних заходів, спрямованих на налагодження взаємодії зі структурами громадянського суспільства та на міжнародну співпрацю, а також превентивних заходів, спрямованих на профілактику корупційних дій посадовців та підвищення загальної культури владних відносин в українському суспільстві.

Як зазначалося вище, ефективне здійснення діяльності щодо запобігання і протидії корупції у сучасних умовах неможливе без уніфікації механізмів протидії корупції, а також міжнародної взаємодії з іншими країнами та міжнародними організаціями. Так, відповідно до ст. 9 Конституції України чинні міжнародні договори, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, є частиною національного законодавства України.

Початком розвитку міжнародного нормативно-правового регулювання у сфері боротьби з корупцією було прийняття 15.12.1975 р. Резолюції Генеральної Асамблеї ООН № 3514(XXX), яка засудила всі види корупції, у тому числі хабарництво, та розробила рекомендації для впровадження державами заходів, необхідних для запобігання й протидії корупції. Ці завдання

Механізми державного управління

деталізувалися в таких документах, як Резолюція Генеральної Асамблеї ООН «Боротьба з корупцією» (№ A/RES/51/59) (1996 р.), Декларація ООН «Про боротьбу з корупцією та хабарництвом у міжнародних комерційних операціях» (1996 р.), Міжнародний кодекс поведінки державних посадових осіб (1996 р.), Керуючі принципи для ефективного виконання Кодексу поведінки посадових осіб з підтримання правопорядку (1989 р.), та стали основою для створення міжнародних нормативно-правових актів, які закріпили універсальні стандарти запобігання корупційним проявам [6, с. 9].

Основою нормативно-правового регулювання запобігання корупції в Україні є міжнародні нормативно-правові акти, згоду на обов'язковість яких надано Верховною Радою України та важливість яких визначається їхнім пріоритетним характером порівняно з національним правом у процесі правового регулювання. Так, поряд із державами, які є успішними борцями з корупцією, Україна є учасницею низки міжнародно-правових договорів і конвенцій, що мають обов'язковий характер, та актів, що мають рекомендаційне спрямування (рекомендацій, резолюцій, інструкцій) і прийняті в Організації Об'єднаних Націй, Організації економічного співробітництва та розвитку, Організації американських держав, Раді Європи, Європейському Союзу, Африканському Союзу [10, с. 16]. Тому дослідження документів, які містять у собі міжнародні стандарти запобігання корупції, є важливим з огляду на їхній зразковий характер для України як держави, що реформує систему запобігання корупції та створює нове антикорупційне законодавство.

Одним із найважливіших і найзмістовніших міжнародно-правових договорів у сфері запобігання корупції є Конвенція ООН проти корупції від 31.10. 2003 р., учасниками якої є 167 держав, що ратифікована Верховною Радою України 18.10.2006 р. Важливість Конвенції ООН проти корупції, як зазначають Н. Задирака та Р. Кабанець, полягає у створенні теоретичної основи для адаптації національного законодавства та визначенні фундаментальних засад антикорупційної політики держав-учасниць цього міжнародного договору [4, с. 28]. Так, норми Конвенції ООН проти корупції передбачають створення профільної інституції – спеціального органу (органів), діяльність якого спрямовується на запобігання й протидію корупції, на залучення до співпраці представників громадського суспільства під час здійснення заходів, спрямованих на запобігання та протидію корупції, на розробку кодексів поведінки службових осіб і зміцнення незалежності судової влади, на закріплення кримінальної відповідальності за корупційні правопорушення та окреслення корупційних злочинів, на встановлення відповідальності юридичних осіб.

З метою зміцнення антикорупційної співпраці між державами міжнародною спільнотою було прийнято низку інших документів. Так, Конвенція ООН проти транснаціональної організованої злочинності від 15.11.2000 р. визначає коло корупційних злочинів, а також містить поняття активної й пасивної корупції [5]; Міжнародний кодекс поведінки державних службових осіб від 23.07.1996 р. містить рекомендації, дотримання яких державними посадовими особами необхідне для належного виконання ними службових обов'язків [8]; Декларацією ООН про боротьбу з корупцією та хабарництвом у міжнародних комерційних операціях від 16.12.1996 р. передбачається встановлення кримінальної відповідальності за дачу хабарів іноземним державним посадовим особам [2, с. 173–174].

Важливі рекомендації представлені у Стамбульському плані дій з боротьби проти корупції для Азербайджану, Вірменії, Грузії, Казахстану, Киргизької Республіки, Російської Федерації, Таджикистану та України від 10.09.2003 р., який містить принципи й механізми їх реалізації щодо створення ефективною та прозорою системи публічної служби, розвитку доброчесності в ділових операціях і залучення громадськості до проведення антикорупційних реформ [11].

Не можна применшувати значення нормативно-правових актів певних територіальних утворень різних масштабів, зокрема прийнятих у межах Європейського Союзу. Так, відповідно до Програми дій щодо боротьби з корупцією (1996 р.) Радою Європи було прийнято Конвенцію про кримінальну відповідальність за корупцію (1999 р.) [7] і Додатковий протокол до неї (2003 р.) [3], а також Цивільну конвенцію Ради Європи про боротьбу з корупцією (1999 р.) [14]. Першим документом передбачається встановлення кримінальної відповідальності за широке коло корупційних діянь, окреслення складів корупційних злочинів, а в Додатковому протоколі до кримінальних корупційних правопорушень віднесено активний і пасивний підкуп національних та іноземних третейських суддів (арбітрів) і національних та іноземних присяжних засідателів, які прийняті з метою вдосконалення національних моделей криміналізації корупції. Цивільна конвенція Ради Європи про боротьбу з корупцією містить формулювання корупції та принципи надання особам, яким заподіяно шкоду корупційними діями, можливості отримати справедливу компенсацію.

Прийняття і ратифікацію Конвенції ООН проти корупції можна вважати новим етапом міжнародної антикорупційної кампанії. Разом з тим це лише перший крок у здійсненні заходів по боротьбі з корупцією в глобальному масштабі. Унікальність Конвенції полягає в тому, що вона дозволяє міжнародному співробітництву вийти на новий координаційно-управлінський рівень, створює єдиний правовий антикорупційний базис.

Сьогодні одним з основних питань порядку денного світової спільноти є формування глобальної антикорупційної стратегії, з'єднання воедино зусиль всіх міжнародних акторів на глобальному, регіональному і локальному рівнях [12, с. 184]. Більш тісне співробітництво між урядових і неурядових антикорупційних організацій, неурядових організацій, широка участь бізнесу в боротьбі з корупцією (10-й принцип Глобального договору ООН) [1] дозволять реалізувати положення Конвенції ООН проти корупції в повному обсязі. Тільки впровадження системного підходу, що включає інституційну розбудову, взаємодію з експертами, наукові дослідження щодо запобігання корупції, активну участь громадянського суспільства, може підвищити ефективність боротьби з корупцією і поліпшити якість життя у всесвітньому масштабі.

Відповідно до Європейської конвенції про кримінальну відповідальність за корупцію [7] від 27 січня 1999 року (ратифікована Україною 18.10.2006 р.; набрала чинності 01.03.2010 р.) кожна Сторона вживає такі законодавчі та інші заходи, які можуть виявитися необхідними в цілях сприяння збору доказів, що мають відношення до кримінальних правопорушень, визнаних в якості таких відповідно до Конвенції. Крім того, ці заходи можуть бути необхідні для виявлення, розшуку, накладення арешту і вилучення знарядь злочинів та доходів від корупції, розпорядження про подання банківської, фінансової або комерційної інформації (ст. 23 «Заходи по сприянню збиранню доказів і конфіскації доходів»).

Як видається, все більшу роль у здійсненні міжнародного співробітництва в боротьбі з корупцією відіграватимуть громадянські ініціативи. Країни, де громадянське суспільство знаходиться на високому рівні розвитку, захищені від корупційних проявів (в тому числі від політичної і державної корупції), і будь-яка корупційна поведінка вважається неприйнятною у всіх відносинах [12, с. 184].

Таким чином, Україна, інтегруючись у світову спільноту шляхом ратифікації міжнародних документів, прийняття пакету антикорупційних законів та проведення інституційних змін у відповідних державних установах, вже частково сформувала базис для впровадження дієвого інструментарію, орієнтованого на: боротьбу з неефективною бюрократичною державною системою; виявлення корупційних ризиків, які можуть виникнути в діяльності державних службовців, а також усунення умов та причин виникнення цих ризиків; усунення корупційних факторів тощо. Під пильним наглядом іноземної спільноти, а також ряду міжнародних

Механізми державного управління

організацій та установ прийняття антикорупційного законодавства та інституційна реформа відповідних державних установ безумовно повинні гарантувати виконання і застосування прийнятих норм та правил та суттєво знизити рівень корупції.

Світовий досвід запобігання та протидії корупції показує, що ефективність будь-яких антикорупційних механізмів залежить передусім від системності, обґрунтованості та прозорості базових положень. В Україні ці базові принципи, на жаль, не працюють. Разом із скоординованою діяльністю органів державної влади, спрямованою на реалізацію завдань державної антикорупційної політики, та дотриманням базових принципів, що забезпечують дієвість антикорупційних механізмів, необхідно впровадження комплексу таких модернізаційних державно-управлінських заходів:

- розв'язання проблематики з питань формування та реалізації в країні сильної політичної волі щодо реалізації заходів антикорупційної політики (здатності вищих посадових осіб України, окремих керівних працівників органів державної влади і органів місцевого самоврядування та суддів діяти в напрямі поставленої мети – очистити від корупційних проявів державну службу;

- прийняття ефективних нормативно-правових актів з надійним механізмом реалізації (законодавство має бути чітким, простим і зрозумілим, без жодних можливостей подвійного трактування норм чи незрозумілості у реалізації законодавчих положень);

- реалізації комплексу нормативно-правових та інституційних заходів щодо забезпечення ефективного функціонування антикорупційних інституцій;

- впровадження в антикорупційну діяльність ефективної системи покарання (проведення реформ неможливе без запровадження ефективного механізму покарання);

- руйнування моделі корупційних відносин в ієрархічній структурі державної влади та створення ефективної системи публічної влади, діяльність якої спрямована на реалізацію завдань, покладених на неї правовими актами, з високим рівнем відповідальності за корупційні діяння (за формулою Клітгаарта [16] рівень корупції є пропорційним монополії (кількості монопольних повноважень у приватних та публічних секторах), плюс дискреційні повноваження (право приймати рішення у визначених справах), плюс прихована інформація (можливість таємно використовувати ресурси у корупційних справах), мінус відповідальність (ефективність державного та соціального контролю за діяльністю органів державної влади);

- забезпечення прозорості у відносинах між державним і приватним секторами з метою недопущення появи неформальних (прихованих) відносин, популяризація антикорупційних практик у приватному секторі;

- формування системи державного аудиту із застосуванням ризик-орієнтованого підходу, що дозволяє передбачити виникнення корупції в органах державної влади, брати її під контроль і створювати механізми безперервних модернізацій в системі державного управління;

- популяризація ідеї активної протидії громадянського суспільства виявам корупції;

- адаптація міжнародного антикорупційного досвіду до місцевих умов;

- використання нових технологій та інноваційних механізмів у протидії проявам корупції, стратегічне використання засобів комунікації.

Висновки з дослідження та перспективи подальших розвідок у цьому напрямі. Таким чином, проблеми у досліджуваній сфері вимагають комплексного підходу до їх вирішення – поєднання теорії та практики, адже рівень корумпованості може розглядатися як потужний декаталізатор реформ у будь-якій сфері. Успіх у проведенні антикорупційної політики має стати відкриттям можливостей для зростання національної економіки, підвищення якості життя населення та забезпечення справедливості державної політики. Саме ці проблеми мають стати предметом наступних наукових розвідок.

Список використаних джерел:

1. Глобальний договір ООН. URL http://www.ungk-balcompact.org/languages/russian/ten_principles.html (дата звернення 25.01.2019).
2. Декларація ООН про боротьбу з корупцією і хабарництвом у міжнародних комерційних операціях від 16.12.1996 р. URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/card/995_369 (дата звернення 25.01.2019).
3. Додатковий протокол до Кримінальної конвенції про боротьбу з корупцією № ETS від 15.05.2003 р.: ратифікований Законом України від 18.10.2006 р. *Відомості Верховної Ради України*. 2006. № 50. Ст. 498.
4. Задирака Н., Кабанець Р. Світовий досвід запобігання та протидії корупції: до питання про інтеграцію законодавства України до права Європейського Союзу. *Віче*. 2014. № 10. С. 27–29.
5. Конвенція ООН проти транснаціональної організованої злочинності від 15.11.2000 р.: ратифікована із застереженнями й заявами Законом України № 1433-IV (1433-15) від 04.02.2004 р. URL: http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/995_789 (дата звернення 26.01.2019).
6. Костенко Б.О., Хотієва Л.М., Вакулік М.І. Національна антикорупційна стратегія та її інституційне забезпечення: [навч.-метод. матеріали]. Київ : НАДУ, 2013. 68 с.
7. Кримінальна конвенція про боротьбу з корупцією № ETS 173 від 27.01.1999 р. URL: http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/994_101 (дата звернення 26.01.2019).
8. Офіційний сайт ООН / Международный кодекс поведения государственных должностных лиц. URL: http://www.un.org/ru/documents/decl_conv/conventions/int_code_of_conduct.shtml (дата звернення 26.01.2019).
9. Соловйов В.М. Запобігання і протидія корупції в державному управлінні України: [монографія]. Київ : Інститут законодавства Верховної Ради України, 2012. 508 с.
10. Соснін О. Про необхідність використання світового досвіду у боротьбі з корупцією у вітчизняній практиці. *Віче*. 2014. № 1–2. С. 16–18.
11. Official website The Organisation for Economic Co-operation and Development (OECD) / Стамбульський план дій з боротьби проти корупції для Азербайджану, Вірменії, Грузії, Казахстану, Киргизької Республіки, Російської Федерації, Таджикистану та України. URL: www.oecd.org/countries/ukraine/43846543.pdf (дата звернення 25.01.2019).
12. Суханов В. 10 лет конвенции ООН против коррупции: успехи и вызовы. *Миропорядок*. 2013. № 10. С. 181–184.
13. Хмара О. Про що сигналізують Україні нові дані Індексу корупції від Transparency International? *Аностроф*. 04.12. 2014. URL: <http://apostrophe.com.ua/article/politics/2014-12-04/pro-scho-signalzuyut-ukran-nov-dan-ndeksu-korupts-vd-transparency-international/894> (дата звернення 26.01.2019).
14. Цивільна конвенція про боротьбу з корупцією від 04.11.1999 р.: ратифікована Законом України від 16.03.2005 р. *Відомості Верховної Ради України*. 2005. № 16. Ст. 266.
15. Official site Transparency International. URL: <https://www.transparency.org> (дата звернення 25.01.2019).
16. Klitgaard, R. Controlling Corruption. *University of California Press*. 1998. S. 230.

References:

1. UN *Global Compact* [UN Global Compact]. URL: http://www.ungk-balcompact.org/languages/russian/ten_principles.html (access date 25.01.2019).
2. UN (1996) *Deklaratsiya OON pro borot'bu z koruptsiyeyu i khabarnytstvom u mizhnarodnykh komertsiynykh operatsiyakh vid 16.12.1996 r.* [UN Declaration on Combating Corruption and

Bribery in International Commercial Transactions of 16.12.1996]. URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/card/995_369 (access date 25.01.2019).

3. Law of Ukraine (2006). *Dodatkovyy protokol do Kryminal'noyi konventsiyi pro borot'bu z koruptsiyeyu № ETS vid 15.05.2003 r.: ratyfikovanyy Zakonom Ukrayiny vid 18.10.2006 r.* [Additional Protocol to the Criminal Law Convention on Corruption, No. ETS dated May 15, 2003: ratified by the Law of Ukraine of October 18, 2006] *Vidomosti Verkhovnoyi Rady Ukrayiny* [Bulletin of the Verkhovna Rada of Ukraine], No. 50. Art. 498

4. Zadiraka N., Kabanets R. (2014) *Svitovyy dosvid zapobihannya ta protydiy koruptsiyi: do pytannya pro intehratsiyu zakonodavstva Ukrayiny do prava Yevropeys'koho Soyuzu* [World experience in preventing and combating corruption: the issue of integration of Ukrainian legislation with the law of the European Union] *Viche* [Veche], vol. 10, P. 27–29.

5. Law of Ukraine (2004) *Konventsiya OON proty transnatsional'noyi orhanizovanoyi zlochynnosti vid 15.11.2000 r.: ratyfikovana iz zasterezhennyamy y zayavamy Zakonom Ukrayiny № 1433-IV (1433-15) vid 04.02.2004* [UN Convention against Transnational Organized Crime of 15.11.2000: ratified with reservations and statements by the No. 1433-IV (1433-15) of 04.02.2004]. URL: http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/995_789 (access date 26.01.2019).

6. Kostenko B.O., Khotieva L M., Vakulyk M.I. (2013) *Natsional'na antykoruptsiyna stratehiya ta yiyi instytutsiyne zabezpechennya: navch.-metod. materialy* [National Anticorruption Strategy and its Institutional Support: teaching method. Materials]. Press NAPA, Kyev, 68 p. Ukraine

7. Law of Ukraine (1999) *Kryminal'na konventsiya pro borot'bu z koruptsiyeyu № ETS 173 vid 27.01.1999 r.* [Criminal Law Convention on the fight against corruption № ETS 173 of January 27, 1999]. URL: http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/994_101 (access date 26.01.2019).

8. UN. *Ofitsiyyny sayt OON [Official website of the United Nations] Mezhdunarodnyy kodeks povedenyya hosudarstvennykh dolzhnostnykh lyts* [International Code of Conduct for Public Officials]. URL: http://www.un.org/en/documents/decl_conv/conditions/int_code_of_conduct.Shtml (access date 26.01.2019).

9. Solovyov V.M. (2012). *Zapobihannya i protydiya koruptsiyi v derzhavnomu upravlinni Ukrayiny* [Prevention and Counteraction of Corruption in the State Administration of Ukraine] [Monograph] Press In-t zak-va Verkh. Council of Kyev, 508 p., Ukraine

10. Sosnin O. (2014) *Pro neobkhdnist' vykorystannya svitovoho dosvidu u borot'bi z koruptsiyeyu u vitchyznyaniy praktytsi* [About the Need to Use Worldwide Experiences in Combating Corruption in Ukrainian Practice] *Viche* [Vech]. vol. 1–2, P. 16–18.

11. OECD *Official website The Organisation for Economic Co-operation and Development* (OECD [Official website The Organization for Economic Co-operation and Development (OECD)]) *Stambul's'kyu plan diy z borot'by proty koruptsiyi dlya Azerbaydzhanu, Virmeniyi, Hruziyi, Kazakhstanu, Kyrhys'koyi Respubliki, Rosiys'koyi Federatsiyi, Tadzhykystanu ta Ukrayiny* [Istanbul Action Plan to Combat Corruption for Azerbaijan, Armenia, Georgia, Kazakhstan, the Kyrgyz Republic, the Russian Federation, Tajikistan and Ukraine] available at: www.oecd.org/countries/ukraine/43846543.pdf (access date 25.01.2019).

12. Sukhanov V. (2013) *10 let konventsyy OON protyv korruptsiyy: uspekhy y vyzovy* [10 years of the UN Convention against Corruption: Successes and Challenges] *Myroporyadok* [The world order], vol. 10, P. 181–184.

13. Khmara O. (2014) [What are the new Transparency International Corruption Indicators signaling to Ukraine?] *Apostrof*. [Apostrophe]. URL: <http://apostrophe.com.ua/article/politics/2014-12-04/pro-scho-signalzuuyut-ukran-nov-dan-ndeksu-korupts-vd-transparency-international/894> (access date 26.01.2019).

14. Law of Ukraine (2005) *Tsyvil'na konventsiya pro borot'bu z koruptsiyeyu vid 04.11.1999 r.: ratyfikovana Zakonom Ukrayiny vid 16.03.2005 r.* [Civil Convention on Combating Corruption of November 4, 1999: ratified by the Law of Ukraine of March 16, 2005]. *Vidomosti Verkhovnoyi Rady Ukrayiny* [Bulletin of the Verkhovna Rada of Ukraine] vol. 16. Art. 266

15. *Official site Transparency International* [Official website Transparency International]. URL: <https://www.transparency.org> (access date 25.01.2019).

16. Klitgaard, R. (1998). *Controlling Corruption* [Controlling Corruption] / University of California Press, P. 230, USA

УДК 346.9

DOI <https://doi.org/10.32836/2310-9653-2019-1-94-100>

О. В. Посадська, головний державний виконавець
Амур-Нижньодніпровського відділу державної
виконавчої служби м. Дніпра
Головного територіального управління юстиції
у Дніпропетровській області

ДЕРЖАВНО-ПРАВОВИЙ МЕХАНІЗМ ВИКОНАННЯ РІШЕНЬ ЩОДО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ОХОРОНИ ПРАВ ЛЮДИНИ ТА ГРОМАДЯНИНА ЗАСОБАМИ ПРИМУСОВИХ ДІЙ

У статті розглянуто питання реформування системи виконання рішень судів та інших органів в Україні як одного із пріоритетних напрямів у діяльності Державної виконавчої служби України. Акцентовано увагу на тому, що якість і стандарти виконавчого провадження мають реально забезпечити одне з головних прав людини – право на справедливий суд. Обґрунтовано, що державна виконавча служба – це державний структурований правоохоронний орган, який входить до системи органів Міністерства юстиції України та здійснює примусове виконання рішень із застосування юридичних заходів впливу відповідно до закону і за неухильного дотримання встановленого ним порядку. Виконання рішень судів та інших органів щодо реалізації юрисдикційних повноважень є одним з важливих критеріїв оцінки стану права в державі.

Ключові слова: державна служба, державна виконавча служба, державний виконавець, судові рішення, правосвідомість, примус.

O. V. Posadska. State-legal mechanism of implementation of decisions to ensure of civil rights and means enforcement action

The article deals with the issues of reforming the system of implementation of decisions of courts and other bodies in Ukraine as one of the priority directions in the activity of the State Bailiffs Service of Ukraine. The advantages of the Ukrainian model of the state executive service, the unsatisfactory state of its activity in the aspect of the implementation of decisions of courts and other bodies is an actual problem of public administration in Ukraine. Execution of decisions of courts and other bodies on the implementation of jurisdictional powers is one of the important criteria for assessing the state of law in the state. Forced execution of such decisions is

© **О. В. Посадська, 2019**